

ארץ זבת

אין זה כי אם "בית אלקים", וזה שער השמים!

חלב ודבש

וכן נענשו דור המדבר בענין המרגלים שלא האמינו מה שאמר להם הש"ת שהיתה ארץ זבת חלב ודבש, וכן ממה שאמרו (חגיגה י"ג) במופלא ממך אל תדרוש במוכסה ממך אל תחקור וכו', נראה שאין לאדם לחקור בכמו אלו הענינים שהם עמוקים ומכוסים, וכמו שאמרו במשנה (שם י"א) אין דורשין וכו' וכל המסתכל בד' דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה וגו' וכל שלא חס על כבוד קונו וכו'. (בית אלקים להמב"ט, שער היסודות פרק א')

ב"ה – מדור "שוב הארץ" ח"א – גליון 156 – ח אלול תשס"ד לפ"ק ז"ל בקביעות ע"י: "אודת העולמי הכללי למען ישוב ארץ ישראל" – עיה"ק ירושלים תובב"א

גליון יומי לחיזוק והתעוררות למצות ישוב ארץ ישראל להחזיר עמדת מצות ישוב א"י ליושנה, להחזרת כל אחב"י לארצינו הקדושה, ועי"ז נזכה בקרוב לביאת משיח צדקינו בב"א אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ זבת חלב ודבש

ספר גבורות השם למהר"ל - פרק כד

והזכיר בארץ שלשה דברים, ארץ טובה ורחבה ארץ זבת חלב ודבש וכנגדם תקנו רז"ל ארץ חמדה טובה ורחבה. יש מפרשים האהבות הם שלשה, אהבת הערב, ואהבת המועיל, ואהבת הטוב. אהבת הערב והוא הדבר שערב לו, אהבת המועיל כמו העושר שזה הדבר מועיל לו, ואהבת הטוב הוא דבר הטוב בעצמו. ולפיכך אמר ארץ חמדה נגד הערב, וארץ טובה נגד הטוב, ורחבה כמו שאמר (בראשית ל"ד) הארץ רחבת ידיים רצה לומר לקנות קנינים והם אהבת המועיל. ויראה מה שאמר ורחבה שהוא מורה על דבר אלהי, שהארץ הזאת מסוגלת למעלת אלהית, וזה נרמז בלשון ורחבה שאין צרות בדברים הנבדלים רק הצרות בגשמים שהם בעלי דוחק שאין גשם נכנס בגשם ויש שם צרות, אבל הארץ היא אלהית ואין בה צרות. ורמז בזה כי הארץ טובה לעניני העולם הזה, וזה שנזכר בלשון טובה ורחבה נאמר, שהארץ טוב לעולם הבא, כמו שהפליגו חכמים ז"ל במעלת הארץ בעניני הגוף בשבח פירות ארץ ישראל וכל הדברים אשר בארץ, ויש בארץ ענין אלהי, והפליגו בזה (גיטין נ"ז ע"א) שנקראת ארץ צבי שכאשר יושביה עליה היא רחבה לכולם כמו עור הצבי שמחזיק לבשרו ואם אין יושביה עליה צרה, וזהו מעלה אלהית שכאשר יושביה עליה יש בה ענין אלהי מה שראוי לה והיא רחבה, ואם אין יושביה עליה אין

בה מעלה אלהית והיא צרה. וכאשר תבין אלו שלשה דברים ארץ חמדה טובה ורחבה תבין עוד דברים נפלאים מאוד כי הם הם שלש מעלות זו למעלה מזו, החמדה אינו רק חמדת העין ואין זה מעלה עצמית, שהרי דבר הנחמד אינו רק למראה בלבד ואין זה טובה עצמית דבר שהוא למראה והוא התחלת מעלה בלבד, אבל טובה היא טובה עצמית שהיא טובה בעצמה, והוסיף עוד ורחבה היא מעלה אלהית, כמו שביארנו למעלה. וכאשר תבין עוד תדע כי לכל הנמצאים יש חומר וצורה, ויש בנמצא דברים נמשכים אחר החומר ויש בנמצא דברים נמשכים אחר הצורה. ועל זה אמר ארץ חמדה טובה, רצה לומר כי כל הדברים אשר הם בארץ יש בהם החמדה רצה לומר כי מצד החומר שבהם החמדה, וזה מורה על מעלת החומר של הנמצאים שהם בארץ שאין בהם מן הרע, וטובה רצה לומר כי מצד הצורה הם טובים, וזה מורה על מעלת הצורה. כי חמדה שייך על מעלת החומר שאין זה טוב גמור וטובה על מעלת הצורה שהוא טוב גמור, ורחבה הוא מעלה אלהית יותר עליונה שיש בה מעלה נבדלת שהארץ מוכנת אל דברים האלהיים, וזה הפירוש על דרך אמת אין ספק בו. והנה ג' מעלות זו על זו ידוע לחכמים ולנבונים אלו מדריגות והכל דרך אחד למבין. ולפי זה מה שאנו אומרים ארץ חמדה אינו ארץ זבת חלב ודבש כי חמדה אינו רק חמדת העין, ולפי זה קשיא למה לא זכר כאן ארץ חמדה. אבל הטעם הוא מפני שיש חמדה גם כן לשאר ארצות, ואמר שיעלה אותם אל ארץ טובה ורחבה שלא נמצא בשום ארץ, אבל בברכות המזון אנו אומרים כל הברכות שיש לארץ כי אנו אומרים שהארץ לא חסירה דבר. אבל מה שאמר אל ארץ זבת חלב ודבש הוא ענין אחר, כי החלב במה שטבעו קר והדבש חם בטבעו הם הפכים, לומר כי לא תחסר כל בה שאף דברים שהם הפכים נמצא בארץ ברבוי מאוד, וכדכתיב זבת חלב ודבש שהוא ברבוי. ושאר ארצות אם הוא מוכן לדבר אחד אינו מוכן להפכו, ובארץ אינו כך רק הכל הוא ברבוי ואף כי הם הפכים. ומפני כי מעלה זאת מעלה מיוחדת כתב עוד אל ארץ זבת חלב ודבש ולא כתב ארץ טובה ורחבה זבת חלב וגו'.